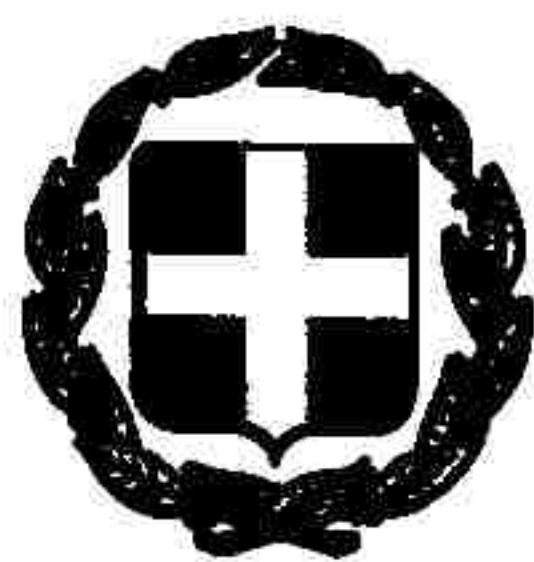

20 ΜΑΙ. 2015

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

**Αθήνα, 19 Μαΐου 2015
Αριθ. Πρωτ.: 145**

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
TELEFAX: 210 5203872
Πληροφορίες: Ζ. Αδαμοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516472
e-mail: ypertns@ypakp.gr

ΘΕΜΑ: Σχετικά με τα εργατικά ατυχήματα

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ. 1320/30-03-2015 ΕΡΩΤΗΣΗ ✓

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού, που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Ε. Μπασιάκο, σας πληροφορούμε τα εξής:

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Τα στοιχεία για τα εργατικά ατυχήματα στη χώρα μας παρουσιάζονται στις ετήσιες Εκθέσεις Πεπραγμένων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), που είναι διαθέσιμες μέχρι και το έτος 2013, στο σκέλος τους που αφορά τη δράση της Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (τέως Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης). Τα εν λόγω στοιχεία αφορούν τους εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας εν γένει, με εξαίρεση τους εργαζόμενους στα ορυχεία και λατομεία, τους ναυτικούς και το οικιακό προσωπικό.

Ανάλογα στοιχεία για τα εργατικά ατυχήματα παρουσιάζονται και στις ετήσιες εκθέσεις του ΙΚΑ για τους ασφαλισμένους μισθωτούς του οργανισμού, οι οποίες είναι διαθέσιμες μέχρι και το έτος 2011. Τα στοιχεία του ΙΚΑ διαφέρουν από αυτά του Σ.ΕΠ.Ε. λόγω του διαφορετικού πλαισίου αναγγελίας των εργατικών ατυχημάτων: στην περίπτωση του ΙΚΑ η αναγγελία των ατυχημάτων συνδέεται με τη χορήγηση άδειας, την παροχή επιδομάτων ή ακόμη και την πρόωρη συνταξιοδότηση και για το λόγο αυτό το επίπεδο αναγγελίας είναι υψηλότερο από αυτό προς το Σ.ΕΠ.Ε, στην περίπτωση του οποίου η αναγγελία αποτελεί έννομη υποχρέωση του εργοδότη. Παρά ταύτα, το επίπεδο αναγγελίας των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων στο Σ.ΕΠ.Ε. είναι υψηλότερο από αυτό του ΙΚΑ, καθόσον σε πολλές περιπτώσεις γίνεται γνωστοποίηση περιστατικών θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων και από την αστυνομία, τους οικείους κλπ.

Όσον αφορά την πορεία των εργατικών ατυχημάτων στην Ελλάδα, σε γενικές γραμμές ο αριθμός τους μειώνεται διαχρονικά την τελευταία δεκαπενταετία, όπως και σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο σταδιακά αναβαθμιζόμενο θεσμικό πλαίσιο για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία, στη δράση των ελεγκτικών μηχανισμών, καθώς και στις τεχνολογικές εξελίξεις στην παραγωγική διαδικασία, ιδιαίτερα αναφορικά με τα ατυχήματα στη βιομηχανία. Ειδικά όμως για την περίπτωση της Ελλάδας η μείωση προφανώς οφείλεται και στη μεγάλη κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας κατά τα τελευταία έτη σε όλους τους τομείς, προπάντων στις κατασκευές και στην επακόλουθη μεγάλη μείωση της απασχόλησης.

Η γενική εικόνα των εργατικών ατυχημάτων κατά την τελευταία πενταετία στην Ελλάδα με βάση τα στοιχεία του Σ.ΕΠ.Ε. έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 1

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΗΛΩΘΗΚΑΝ ΣΤΟ Σ.ΕΠ.Ε.				
ΕΤΟΣ	Αριθμός ατυχημάτων (σε παρένθεση τα δηλωθέντα στο ΙΚΑ)	Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων	Αριθμός απασχολούμενων μισθωτών κατά προσέγγιση (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ μέσος όρος τριμήνων του έτους)	Ετήσια μεταβολή αριθμού μισθωτών (2010=βάση)
2010	5.721 (ΙΚΑ 7.707)	94	2.810.900 (1.908.561 στο ΙΚΑ)	100,0
2011	5.203 (ΙΚΑ 5.973)	70	2.598.800 (1.770.801 στο ΙΚΑ)	92,3
2012	4.858	64	2.376.300	84,4
2013	5.126	67	2.269.200	80,6
2014	5.497	63	2.264.200	80,4

Σημ. Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία για το έτος 2014 δε είναι οριστικά, καθώς δεν έχει εκδοθεί ακόμη η Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων του ΣΕΠΕ για το 2014.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Τα ατυχήματα ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας κατανέμονται ως ακολούθως :

Πίνακας 2

Κατανομή ατυχημάτων (πλην παθολογικής & τροχαίας αιτιολογίας) ανά τομέα δραστηριότητας		2010	2011	2012	2013	2014
A	Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία	7	45	71	62	66
B	Ορυχεία και Λατομεία	17	12	9	5	8
Γ	Μεταποίηση	1.128	1.005	867	803	793
Δ	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	117	122	95	109	99
Ε	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	66	99	101	120	102
ΣΤ	Κατασκευές	513	391	304	294	360
Ζ	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	935	853	804	876	985
Η	Μεταφορά και αποθήκευση	428	352	342	328	335
Θ	Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	264	238	238	244	307
Ι	Ενημέρωση και επικοινωνία	72	53	62	60	69
Κ	Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	57	26	47	51	30
Λ	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	8	6	2	1	1
Μ	Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	15	11	7	12	19
Ν	Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	173	165	162	217	246
Ξ	Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	160	160	139	169	195
Π	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	167	277	254	238	248
Ρ	Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	68	39	65	57	61
Σ	Άλλες δραστηριότητες παροχής	7	9	16	15	10

	υπηρεσιών					
Τ	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	1	2	4	1	0
Υ	Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	2	1	0	0	0
Μερικό σύνολο		4.27 9	3.882	3.601	3.678	3.967
Ατυχήματα παθολογικής αιτιολογίας		231	207	249	328	326
Ατυχήματα τροχαίας αιτιολογίας		1.21 3	1.114	1.009	1.120	1.204
Γενικό σύνολο		5.72 1	5.203	4.858	5.126	5.497

Κατά την τελευταία διετία έχει διαπιστωθεί αντιστροφή της τάσης μείωσης για τα ατυχήματα που δηλώνονται στο Σ.ΕΠ.Ε, όπως φαίνεται και στον ανωτέρω πίνακα, καθώς επίσης και της αύξησης της συχνότητάς τους, δηλαδή του αριθμού ατυχημάτων ανά 100.000 εργαζόμενους. Το γεγονός αυτό πρέπει να αποδοθεί κυρίως στο ότι, λόγω της όλο και ευρύτερης απήχησης της δράσης του Σ.ΕΠ.Ε. σε συνδυασμό και με τη μηχανοργάνωση των υπηρεσιών του Σώματος και την αυξημένη δυνατότητά του για συστηματικούς ελέγχους, αναγγέλλονται σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι στο παρελθόν τα ελάσσονος τουλάχιστον σοβαρότητας ατυχήματα (καθώς και τα τροχαία και παθολογικά) ορισμένων κλάδων του τριτογενούς τομέα της οικονομίας. Ενδεικτικά για επιμέρους κλάδους των τομέων οικονομικής δραστηριότητας του ανωτέρω πίνακα παρατίθενται τα κάτωθι στοιχεία, περιλαμβανομένων των τροχαίων και των παθολογικών ατυχημάτων:

Στον κλάδο του λιανικού εμπορίου πλην οχημάτων, τα δηλωθέντα εργατικά ατυχήματα αυξήθηκαν κατά 27,9% εντός της διετίας 2012-2014 (από 954 σε 1.220).

Στον κλάδο της εστίασης, που αποτελέσει αντικείμενο στοχευμένων ελέγχων λόγω των υψηλών ποσοστών ανασφάλιστης εργασίας, τα δηλωθέντα ατυχήματα αυξήθηκαν από 110 το 2012 σε 222 το 2014 (ήτοι κατά 101,8%).

Στον κλάδο της παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους που έχει επίσης αποτελέσει αντικείμενο ειδικού προγράμματος ελέγχων, τα δηλωθέντα ατυχήματα αυξήθηκαν από 132 το 2012 σε 203 το 2014 (ήτοι κατά 54,7%).

Και στους τρεις ανωτέρω κλάδους αυξήθηκε ο κύκλος εργασιών κατά το παρελθόν έτος σε σχέση με το 2013, όπως και η απασχόληση: στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ απογράφηκαν τον Οκτώβριο 2014 8,2%, 25,4% και 7,7% αντίστοιχα περισσότεροι εργαζόμενοι σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2013.

Πλέον των ανωτέρω, και στον τομέα των κατασκευών τα ατυχήματα αυξήθηκαν στο σύνολό τους, εξαιρουμένων των τροχαίων και των παθολογικών, από 294 σε 360 (κατά 22,4%)

κατά το παρελθόν έτος σε σχέση με το 2013, όχι όμως και τα θανατηφόρα εξ αυτών, τα οποία μειώθηκαν από 18 σε 13.

Αντίθετα, στον τομέα της μεταποίησης (στο σύνολο των επί μέρους κλάδων της βιομηχανίας) παρουσιάζεται καθ' όλη την πενταετία σταθερή μείωση του αριθμού των ατυχημάτων και του ποσοστού τους επί του συνόλου: από 26,4% το 2010 σε 20,0% το 2014 για τα ατυχήματα που δεν είναι τροχαίας ή παθολογικής αιτιολογίας, όπως επίσης φαίνεται στον ανωτέρω πίνακα. Ανάλογη μείωση παρατηρείται στο ποσοστό των πλέον σοβαρών ατυχημάτων (π.χ. ακρωτηριασμών) επί του συνόλου διαχρονικά, η οποία μπορεί να αποδοθεί στη φθίνουσα πορεία του εν λόγω τομέα, στον οποίο σημειώνεται το μεγαλύτερο ποσοστό των σοβαρών ατυχημάτων και σημαντικό μέρος των θανατηφόρων. Η εξέλιξη αυτή αποτυπώνεται στις εκθέσεις του ΙΚΑ, στα στοιχεία / γραφήματα για τις ημέρες ανικανότητας ανά 1.000 εργαζομένους, αριθμός των οποίων βαίνει μειούμενος από έτος σε έτος μέχρι το 2011.

Όσον αφορά τα θανατηφόρα ατυχήματα, σε απόλυτους αριθμούς, ανήλθαν σε 63 έναντι 67 το 2013, δηλαδή δεν σημειώθηκε κατά το παρελθόν έτος αυξητική τάση αντίστοιχη με την σημειωθείσα εξέλιξη στο σύνολο των ατυχημάτων (Πίνακα 1).

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (Ε.Ε.)

Όσον αφορά την αποτύπωση των στατιστικών στοιχείων των εργατικών ατυχημάτων στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η EUROSTAT λαμβάνει τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων για την Ελλάδα από την ΕΛΣΤΑΤ, η οποία με τη σειρά της λαμβάνει σχετικά στοιχεία από το ΙΚΑ. Τα εν λόγω στοιχεία στη συνέχεια ανάγονται κατ' εκτίμηση στο σύνολο του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού. Κατ' αυτόν τον τρόπο για τα έτη 2010, 2011 και 2012 προκύπτουν οι εξής αριθμοί για τα εργατικά ατυχήματα και τη συχνότητά τους ανά 100.000 εργαζομένους:

Πίνακας 3

Εργατικά ατυχήματα στην Ελλάδα κατά EUROSTAT (με απουσία >3 ημερών από την εργασία)	2010	2011	2012
Αριθμός ατυχημάτων (κατ' εκτίμηση) για το σύνολο του εργατικού δυναμικού	15.493	13.527	13.333
Συχνότητα (ατυχήματα / 100.000 εργαζομένους)	353	331	354

Τα ανωτέρω αριθμητικά μεγέθη για τα ατυχήματα είναι 2,6-2,7 φορές μεγαλύτερα από τα αναγγελλθέντα στο Σ.ΕΠ.Ε. κατά τα ίδια έτη. Παρά ταύτα, δεδομένου ότι για το 2011 η αντίστοιχη μέση συχνότητα ατυχημάτων στις 15 (τότε) χώρες της Ε.Ε. ήταν 1.603

ατυχήματα / 100.000 εργαζομένους, προκύπτει ότι τα εργατικά ατυχήματα που είχαν αναγγελθεί στην Ελλάδα ήταν κάτω από το 1/4 του Ευρωπαϊκού μέσου όρου, που προσδίδει στην Ελλάδα την τελευταία θέση στη σχετική κατάταξη.

Αντίθετα, για το ίδιο έτος η μέση συχνότητα θανατηφόρων ατυχημάτων ήταν 1,94 / 100.000 εργαζομένους κατά μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση έναντι 0,90 στην Ελλάδα, αν δε συνυπολογιστεί ότι τα στοιχεία που είχαν αποσταλεί στη Eurostat (για 37 θανατηφόρα ατυχήματα) υπολείπονταν κατά το ήμισυ των πραγματικών μεγεθών (ΣΕΠΕ: 70 καταγεγραμμένα θανατηφόρα ατυχήματα, Επιθεωρήσεις μεταλλείων: 4, συν απροσδιόριστος αριθμός ναυτικών και αγροτικών θανατηφόρων ατυχημάτων) μπορεί να λεχθεί κατά προσέγγιση ότι τα θανατηφόρα κινούνταν περί τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ανάλογα προβλήματα αδυναμίας αποτύπωσης μιας ακριβούς ή ρεαλιστικής εικόνας για τα μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα παρουσιάζονται, μετά τη διεύρυνση της ευρωπαϊκής ένωσης, και στη Σλοβακία, τη Λεττονία, τη Λιθουανία, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, σε μεγαλύτερο μάλιστα βαθμό.

Το γεγονός της προαναφερόμενης ελλιπούς καταγραφής και επακόλουθης μη αντικειμενικής αποτύπωσης των εργατικών ατυχημάτων στη χώρα μας μπορεί να αποδοθεί στα εξής:

- Τα ατυχήματα των αυτοαπασχολούμενων (πλην των αυτό-ασφαλισμένων στο ΙΚΑ) δεν καταγράφονται, με εξαίρεση ορισμένα θανατηφόρα που γνωστοποιούνται στο Σ.ΕΠ.Ε. Σχεδόν πλήρης έλλειψη στοιχείων υπάρχει αναφορικά με τα ατυχήματα στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, δασοκομία και αλιεία), όπου μόλις το 2,4% του εργατικού δυναμικού είναι καταγεγραμμένο ως απασχολούμενο με σχέση εξαρτημένης εργασίας (11.680 άτομα από τα 480.400, με βάση τα στοιχεία απογραφής Οκτωβρίου 2014 του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ και τα αντίστοιχα του δ' τριμήνου του έτους από την ΕΛΣΤΑΤ). Σημειώνεται δε πως με βάση στοιχεία της EUROSTAT ο πρωτογενής τομέας είναι σταθερά ο δεύτερος ως προς τη συχνότητα των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά από αυτόν των κατασκευών.
- Δεν υπάρχει ενιαίο σύστημα απογραφής των εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας, οι οποίοι εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Σ.ΕΠ.Ε. Στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ απεγράφησαν (τον Οκτώβριο 2014) οι μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα που αποτελούν το 44,0% του συνολικού αριθμού των απασχολούμενων στη χώρα με οιαδήποτε σχέση εργασίας ή το 69,0% του συνόλου των μισθωτών, μη περιλαμβανομένων αυτών του στενού ή ευρύτερου δημόσιου τομέα με μόνιμη σχέση εργασίας, ακόμα και των περιστασιακά ή εποχιακά εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα, προπάντων στις οικοδομικές εργασίες.
- Τα στοιχεία του ΙΚΑ για τα εργατικά ατυχήματα αναφέρονται, ομοίως, μόνο στους ασφαλισμένους μισθωτούς στο φορέα (οι οποίοι αποτελούσαν το 68,1% του συνόλου των μισθωτών και το 43,3% των συνολικά απασχολούμενων το 2011), είναι δε διαθέσιμα με χρονική υστέρηση τριών ετών.

- Το σημαντικότερο δε είναι ότι, υπό συνθήκες οικονομικής κρίσης και υψηλής ανεργίας, υποβαθμίζονται οι συνθήκες εργασίας στο πεδίο της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας, παράλληλα όμως αυξάνεται και το ποσοστό της ανασφάλιστης εργασίας με επακόλουθο την «υποαναγγελία» των μη θανατηφόρων, ιδίως, εργατικών ατυχημάτων, προπάντων δε σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας με φθίνουσα πορεία.

Σε κάθε περίπτωση, η αρνητική οικονομική συγκυρία των τελευταίων ετών με την υψηλή ανεργία και επισφάλεια στην εργασία και την επέκταση μορφών απασχόλησης σε ευκαιριακή και περιστασιακή βάση, ουδόλως συμβάλλει στην προώθηση της ασφάλειας και υγείας στην εργασία και κατ' επέκταση στην αναγγελία και στη διερεύνηση των αιτίων των εργατικών ατυχημάτων. Για το λόγο αυτό εκ μέρους του Σ.ΕΠ.Ε. καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια τόσο στην κατεύθυνση της εδραίωσης νοοτροπίας πρόληψης στους εργοδότες και στους εργαζομένους, όσο και στην επιβολή της νομοθεσίας στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται παραβάσεις της.

Στην κατεύθυνση αυτή, η σχεδιαζόμενη ενίσχυση και αναστελέχωση του ΣΕΠΕ και η συστηματικοποίηση και εντατικοποίηση των ελέγχων αναμένεται να βελτιώσουν τις συνθήκες ασφάλειας και υγείας στην εργασία και να συμβάλουν στην αποτροπή των εργατικών ατυχημάτων.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ